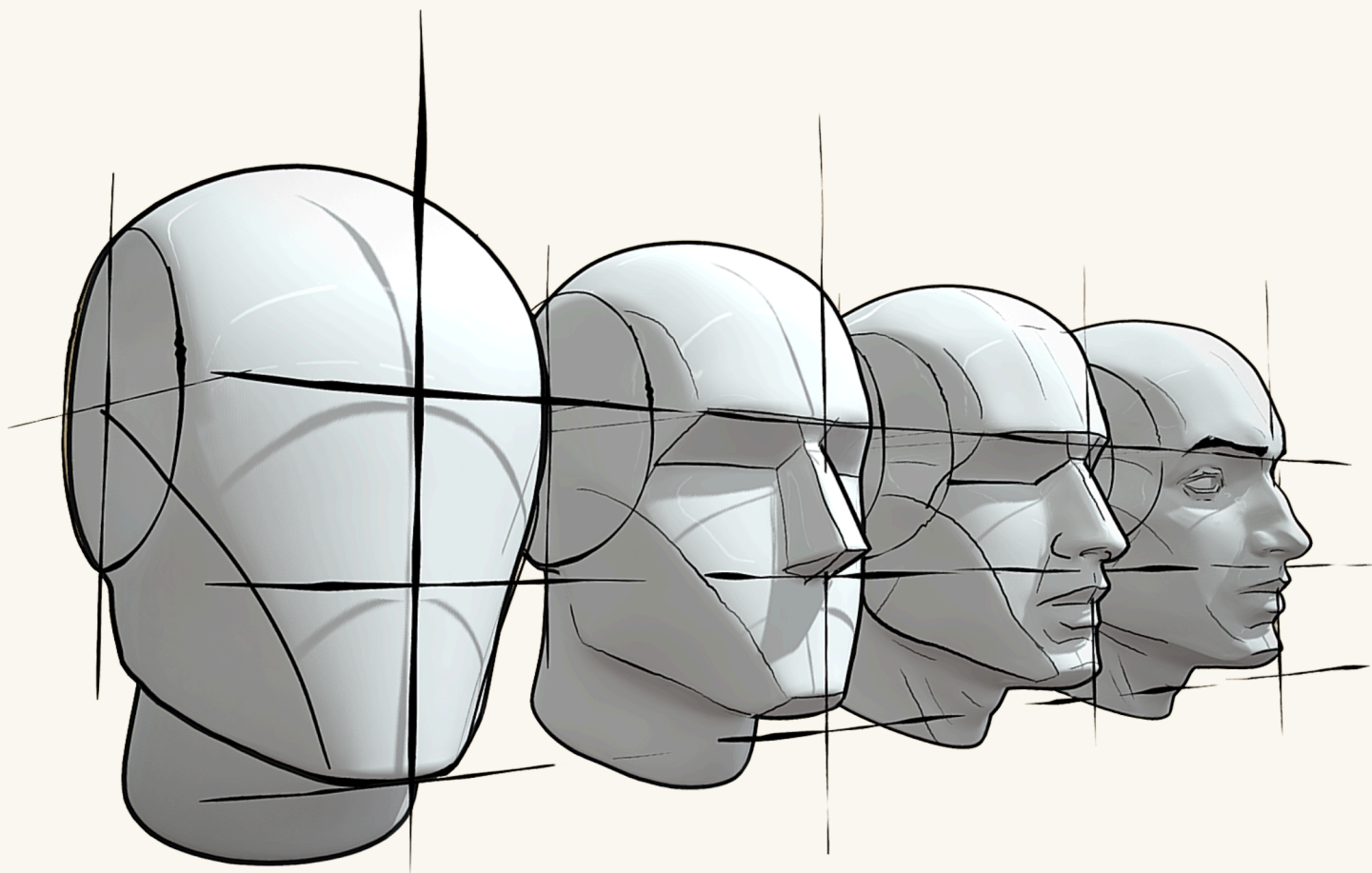

Loomis-metoden

trin for trin

*En introduktion til at konstruere hovedet med kugle og
hjælpelinjer*

Denne guide er til dig, der gerne vil blive bedre til at tegne portrætter - uanset om du er helt ny eller har tegnet i mange år. Den viser trin for trin, hvordan man konstruerer et hoved med Loomis-metoden, og hvorfor hvert trin virker.

Metoden stammer fra den amerikanske illustrator Andrew Loomis (1892-1959). Hans bog forklarer meget, men ikke alt står lige tydeligt, fx den præcise rækkefølge og hvordan nogle af linjerne placeres. Guiden er derfor min tolkning af metoden, sådan som jeg selv bruger den. Mine egne råd bygger på Loomis' mål og forklaringer.

Ved hvert trin står der, hvad du skal gøre, og hvorfor. Det er forklaringen, der gør, at du senere kan bruge metoden på et hvilket som helst hoved - også når det er drejet eller kigger op eller ned.

DET SKAL DU BRUGE

En blyant, et viskelæder og et printet foto af et ansigt, du gerne vil tegne. Læg et stykke kalkerpapir eller madpapir oven på fotoet, så du kan se ansigtet igennem. Så kan du øve kuglen og linjerne direkte oven på ansigtet - og bare tage et nyt stykke papir, når du vil prøve igen.

Når du senere tegner på almindeligt papir, så tegn hjælpelinjerne lette, gerne med en hård blyant som H eller 2H. Så er de nemme at viske ud eller tegne hen over bagefter.

GODT AT VIDE

Målene i metoden er et gennemsnit. Rigtige ansigter afviger, og det er netop det, der gør dem genkendelige. Brug konstruktionen som et stillads, og kig altid på din reference.

Målene gælder både mænd og kvinder. Loomis skriver selv, at kvindens proportioner kun afviger en smule fra mandens. Hos børn er det anderledes: Kraniet er stort i forhold til ansigtet, og øjnene ligger lavere. Målene i denne guide passer derfor ikke på børn.

HVORFOR TEGNE OVEN PÅ ET RIGTIGT ANSIGT?

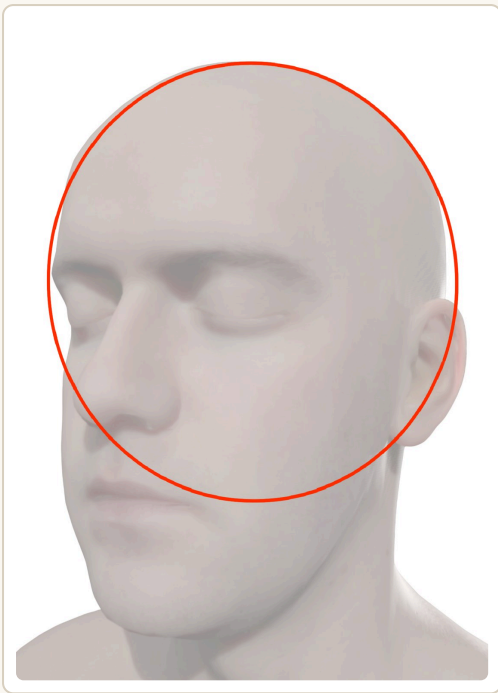
Mange tegner Loomis-hovedet uden et ansigt under. Det er en god øvelse, men det er svært at se, om linjerne passer på et rigtigt menneske. Når du tegner konstruktionen oven på et ansigt, ser du med det samme, hvor brynene, næsen og øret faktisk sidder, og hvor netop dette ansigt afviger fra gennemsnittet. Loomis anbefaler selv at øve sig på den måde. Når linjerne sidder i hånden, kan du prøve at tegne dem uden et foto under.

TRIN FOR TRIN

- 1 Kuglen
- 2 Retningen
- 3 Midterlinjen
- 4 Brynlinjen
- 5 Skær siderne af
- 6 Tre lige store dele
- 7 Mund og hage
- 8 Kæben og øret
- 9 Fra konstruktion til ansigt

AFSLUTNING

- Når hovedet drejer
- Til sidst
- Om guiden
- Bilag: Modellen

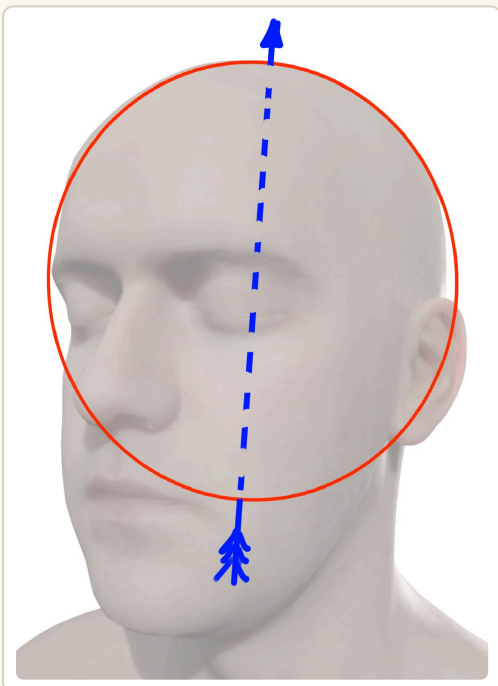
1 TRIN 1 Kuglen

SÅDAN GØR DU

- ◇ Tegn en cirkel. Den behøver ikke være perfekt.
- ◇ Cirklen er kraniet - ikke hele hovedet. Kæbe og hage kommer senere og ligger under kuglen.

HVORFOR

Den øverste del af hovedet er nogenlunde rund. En kugle har den fordel, at du kan forestille dig den drejet i alle retninger, før du tænker på detaljer som øjne og næse.

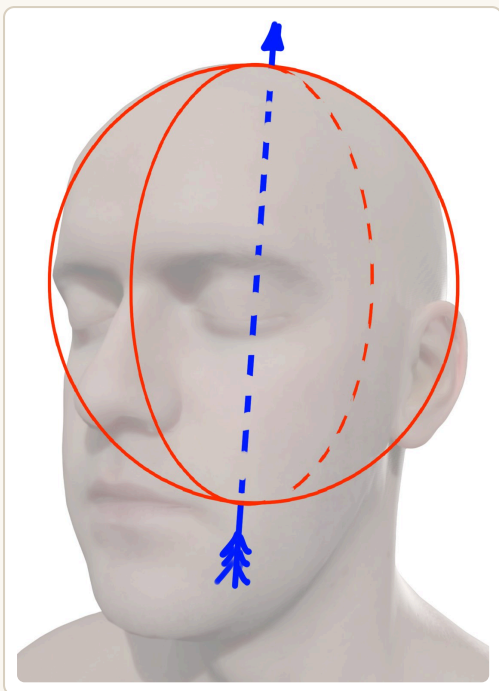
2 TRIN 2 Retningen

SÅDAN GØR DU

- ◇ Tegn en pil lodret gennem kuglens midte, fra bunden til toppen. Det er kuglens akse. Loomis sammenligner den med et søm, der er stukket gennem kuglen.
- ◇ Vip pilen omkring kuglens midte, så den følger ansigtets retning. Du finder retningen på din reference ved at forestille dig en linje fra mellem øjenbrynene og ned over overlæben. Pilen skal hælde nogenlunde ligesom den linje.

HVORFOR

Aksen viser, hvordan hovedet er vipet. Alle de næste linjer bygges op omkring den. Hælder aksen rigtigt, kommer resten også til at hælde rigtigt.

TRIN 3 3 Midterlinjen

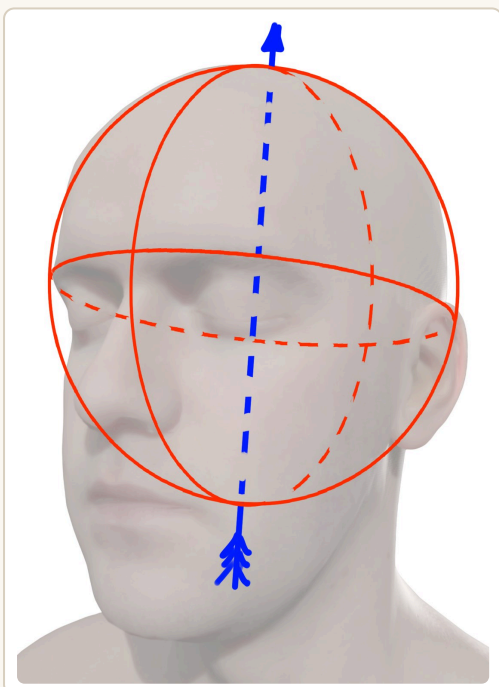
SÅDAN GØR DU

- ◇ Tegn en cirkel hele vejen rundt om kuglen, gennem de to punkter, hvor pilen går ind og ud. Den deler kuglen i en venstre og en højre halvdel, ligesom en længdekreds på en globus. Loomis kalder den "the prime meridian".
- ◇ Den del, der går hen over ansigtet, skal ramme midt mellem øjenbrynene. Den del, der ligger på bagsiden, kan du tegne stipt.
- ◇ Linjen ligger på kuglens overflade. Derfor buer den, når hovedet er drejet.

HVORFOR

Midterlinjen viser, hvilken vej ansigtet vender. Næse, mund og hage sidder på den, og øjnene ligger på hver sin side af den.

Når linjen buer med kuglens form, ser du automatisk, at den fjerne halvdel af ansigtet bliver smallere end den nære.

TRIN 4 4 Brynlinjen

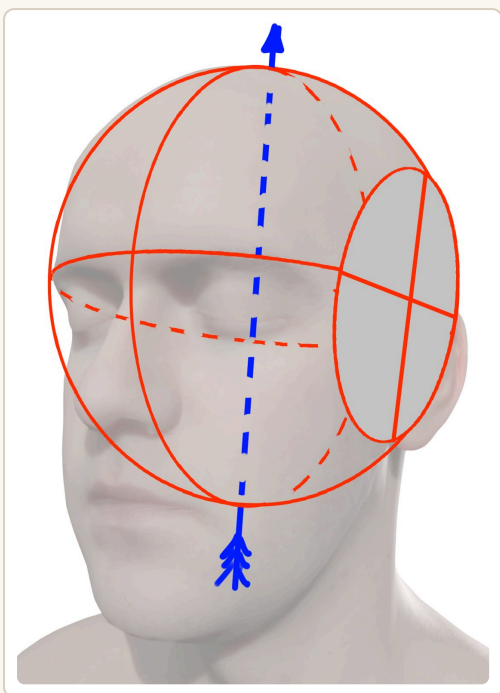
SÅDAN GØR DU

- ◇ Tegn en linje rundt om kuglen, vinkelret på midterlinjen og midt mellem de to punkter, hvor pilen går ind og ud. Loomis kalder den kuglens "ækvator".
- ◇ Den følger øjenbrynene rundt og går hen over toppen af øret.
- ◇ Der, hvor brynlinjen og midterlinjen krydser hinanden, får du et kors. Det er det vigtigste punkt i hele konstruktionen.
- ◇ På et rigtigt ansigt ligger korset lige over næseryggen, mellem øjenbrynene. Det punkt er let at finde på din reference.

HVORFOR

Brynlinjen viser, hvor øjenbrynene sidder, og om hovedet kigger op eller ned.

Kigger hovedet op, buer linjen opad på midten. Kigger det ned, buer den nedad. Det er den samme effekt, som når man ser en ring på en globus fra oven eller fra neden.

5 TRIN 5 Skær siderne af

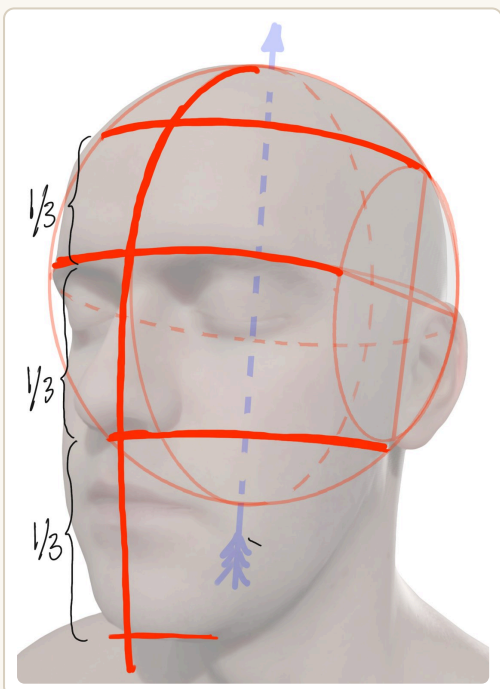
SÅDAN GØR DU

- ◇ Forestil dig, at du skærer en skive af på hver side af kuglen. Snitfladen er en cirkel.
- ◇ Tegn den side, du kan se. Set direkte fra siden er den en cirkel. Set skråt bliver den til en oval. Snittet er der også i den anden side, men i denne vinkel kan man ikke se det.
- ◇ Ovalens forkant går ind til der, hvor øjenbrynet slutter, hvis det kan ses på din reference. Toppen ligger ved hårgrænsen, og bunden ved næsebunden - der hvor næsen møder overlæben, ikke ved næsetippen.
- ◇ Tegn et kors i ovalen: brynlinjen går vandret gennem midten, og en lodret linje går gennem midten. Den lodrette linje skal bruges til kæben og øret i trin 8.

Ovalens størrelse afhænger af modellen og vinklen. Brug placeringerne ovenfor som udgangspunkt, og ret til efter din reference.

HVORFOR

Hovedet er fladere i siderne, ved tindingerne, end det er forfra og bagfra. Snittet giver hovedet den form. Ovalen fortæller også, hvor meget hovedet er drejet: Jo smallere oval, jo mere ser vi hovedet forfra. Jo rundere, jo mere ser vi det fra siden.

6 TRIN 6 Tre lige store dele

SÅDAN GØR DU

- ◇ Forlæng midterlinjen lige ned forbi kuglen, gennem næsen og munden til midten af hagen. Foroven følger den kuglen op til det punkt, hvor pilen går ud.
- ◇ Tegn hårgrænsen rundt om hovedet fra toppen af ovalen og næselinjen fra bunden af ovalen, så de følger brynlinjen.
- ◇ Mål afstanden fra brynlinjen ned til næselinjen, og sæt den samme afstand af én gang til under næselinjen. Det er hagen.

Kig på billedet: De tre dele ser ikke lige store ud. Det er perspektiv. Her er hovedet set en smule nedefra, så hagen er tættere på og ser større ud. Panden hælder desuden bagud og ser derfor kortere ud. Mål altså ikke tredjedelene med en lineal på et foto - brug dem til at forstå, hvor tingene sidder.

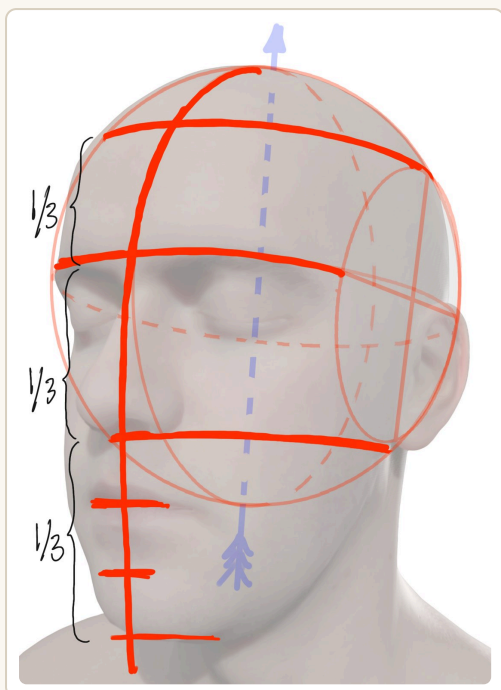
Tredelingen er et gennemsnit. Især panden varierer meget, fx når hårgrænsen er vigende. Brug den som udgangspunkt, og ret til efter din reference.

Øjnene ligger midt på hele hovedet, fra toppen til hagen - altså lidt under brynlinjen. Mange sætter dem for højt.

HVORFOR

Nu er ansigtet delt i tre lige store dele: hårgrense til bryn, bryn til næse og næse til hage. Loomis kalder hver del for én enhed.

Fordi målene hænger på kuglen, følger de med, når hovedet drejer eller tipper. Du skal ikke regne dem ud på ny for hver vinkel.

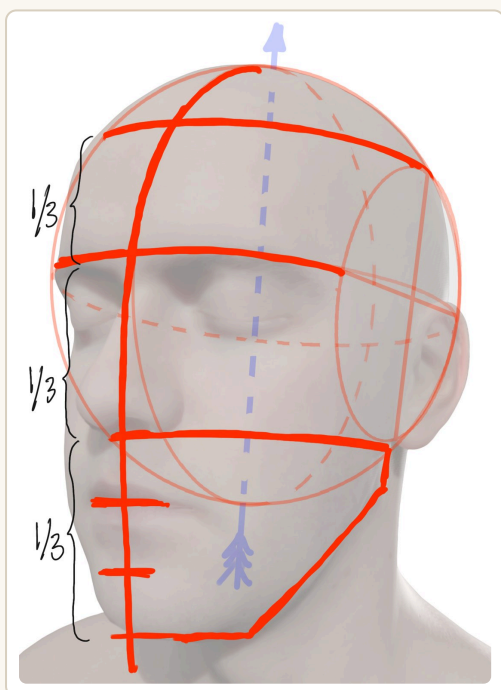
7 TRIN 7 Mund og hage

SÅDAN GØR DU

- ◇ Del den nederste tredjedel, fra næsebunden til hagen, i tre lige store dele.
- ◇ Det første mærke er linjen, hvor læberne mødes. Det andet mærke er cirka der, hvor furen under underlæben sidder.

HVORFOR

Munden følger samme logik som resten: små mål inde i de store. Loomis placerer mundlinjen en tredjedel nede mellem næse og hage. Det andet mærke er et udgangspunkt, for her varierer ansigter meget.

8 TRIN 8 Kæben og øret

SÅDAN GØR DU

- ◇ Brug den lodrette linje gennem ovalen fra trin 5. Den ligger halvejs rundt om kuglen, set fra midterlinjen.
- ◇ Kæben hæfter sig på denne linje. Tegn den først et lille stykke lodret ned fra bunden af ovalen, til kæbevinklen, og derfra skråt frem til hagen.
- ◇ Øret sidder langs samme linje, lige bag den. Det er lige så højt som afstanden fra bryn til næse, så toppen flugter nogenlunde med brynlinjen og bunden med næselinjen.

HVORFOR

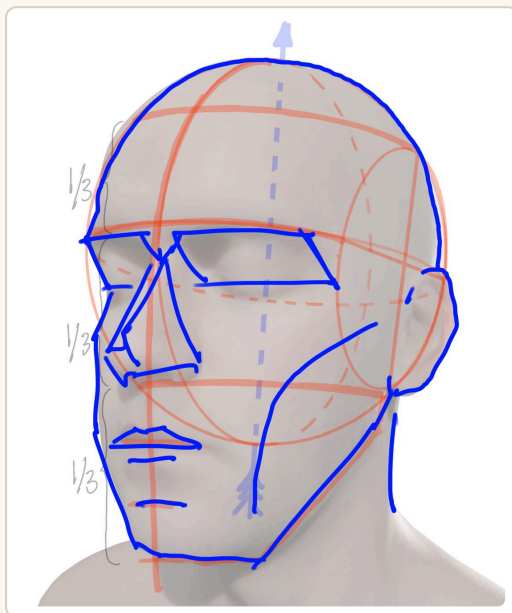
Øret sidder på hovedets side, ikke på ansigtet. Brynlinjen og næselinjen fungerer som en hylde, der giver øret den rigtige højde.

Kæben forbinder sidefladen med hagen. Når den er på plads, har du hovedets samlede form.

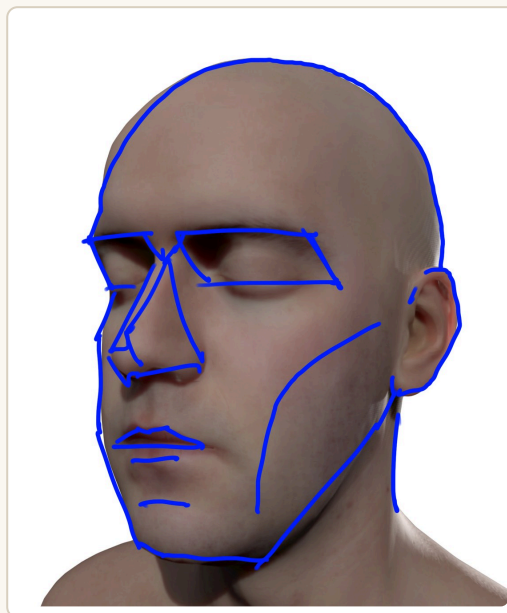
9 TRIN 9 Fra konstruktion til ansigt

Nu kan du tegne ansigtets omrids og træk oven på konstruktionen. Linjerne viser, hvor tingene skal sidde: brynene på brynlinjen, næsen mellem bryn- og næselinjen, munden på mundlinjen og øret bag sidefladen.

Her er kun de vigtigste former tegnet op. Loomis går meget mere i detaljer, men det hører ikke med i denne introduktion. På billedet til højre er konstruktionslinjerne fjernet, så du kan se, hvordan stregerne passer på det rigtige ansigt.

Med konstruktionen

Uden konstruktionen

Når hovedet drejer

Alle linjerne ligger på kuglens overflade, ligesom længde- og breddegrader på en globus. Derfor følger de med, uanset hvordan du drejer kuglen.

Drejer hovedet til siden, buer midterlinjen, og ovalen på siden bliver bredere eller smallere. Tipper hovedet op eller ned, buer brynlinjen, hårgårslinjen og næselinjen. Ørets placering følger sidefladen.

Det er hele idéen med metoden: Du lærer ét sæt linjer, og så kan du bruge dem i alle vinkler.

Loomis fortæller, at hans gamle lærer sagde: "Be able to draw the unseen ear" - kunne tegne det øre, man ikke kan se.

Tænk på hele kuglen, også den side der vender væk. Så hænger den side, du kan se, rigtigt sammen.

Til sidst

Øv kuglen og korset mange gange, gerne i forskellige vinkler. Det er god mængdetræning, og det er her, metoden sætter sig i hånden.

Når du tegner efter en reference, kan du lægge konstruktionen ind først og så rette til efter det, du ser. Og ser noget forkert ud, kan du tegne linjerne ovenpå for at finde ud af, hvad der er galt.

Når metoden først sidder i hånden, behøver du ikke tegne alle linjerne hver gang. Du bruger kun dem, du har brug for - måske bare kuglen og korset, eller måske kun et hurtigt blik på, om øret sidder rigtigt. Det skal ikke være en stor geometriøvelse, hver gang du tegner et ansigt. At tegne skal føles frit og rart, og metoden er der kun for at støtte dig, når du har brug for den.

*Husk: Metoden er en hjælp - ikke en løsning.
Stol mere på dine øjne end på stregerne.*

VIL DU VIDE MERE?

Metoden kommer fra Andrew Loomis' bog "Drawing the Head and Hands" fra 1956. Den findes stadig i nye udgaver. Konstruktionen står i bogens første kapitel om hoveder, og standardmålene i afsnittet "The Standard Head". Søg også på "Loomis method" eller "Loomis head", så finder du mange gratis videoer.

Om guiden

Guiden er en del af Steens Toolbox - en gratis samling af værktøjer og guides til dig, der tegner eller maler. Du finder flere værktøjer og andre guides på steenstoolbox.dk. Guiden er skrevet af Steen Sønderup.

SÅDAN MÅ GUIDEN BRUGES

Du må gerne dele og kopiere guiden, så meget du vil, så længe den er hel og uændret. Du må ikke ændre i indholdet, og du må ikke bruge den kommercielt. Er du i tvivl, så skriv til mig på steen@soenderup.dk.

Guiden er udgivet under licensen Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International (CC BY-NC-ND 4.0): <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>. Billederne af 3D-modellerne har deres egne licenser, se nedenfor.

GENNEMSIGTIGHED

Indholdet, budskabet og tankerne i denne guide er mine, men jeg bruger AI til at hjælpe mig med at formulere dem.

BILLEDER

Forside (side 1): "Planes of the Head - Andrew Loomis Method" (<https://skfb.ly/oz9Jn>) by Josh Galeto is licensed under Creative Commons Attribution (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Billedet er beskåret.

Trin 1-9 og bilag (side 3-7 og 9): Skærbilleder af "Head (Lee Perry Smith)" (<https://skfb.ly/ONyE>) by Paul (Sketchfab) is licensed under Creative Commons Attribution (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Konstruktionslinjerne er tegnet ovenpå af Steen Sønderup.

Bilag: Modellen

Her er det samme hoved, som er brugt gennem hele guiden, uden linjer. Print siden ud, læg kalkerpapir eller madpapir ovenpå, og følg trinene. Så kan du sammenligne dine linjer med billederne i guiden.

